

MARCUS MUKHERJEE

8. maj 2024
Kl. 19.30

Konservatoriets Koncertsal
Julius Thomsens Gade 1

DEBUTKONCERT

VIOLIN

● ● ● ● ● ● ● ●
DET KONGELIGE DANSKE
MUSIKKONSERVATORIUM

Gratis adgang

dkdm.dk

MARCUS MUKHERJEE

Aftenens debutant, **Marcus Mukherjee** (født 1993), er dansk violinist med indiske rødder. Han tilbragte sin barndom i Californien, hvor han begyndte at spille violin efter Suzuki metoden som 5-årig. Han er uddannet bachelor og kandidat (og meget snart solist) fra DKDM, hvor han har studeret hos Serguei Azizian, Ole Böhn (på udveksling på Sydney Conservatorium of Music i Australien), Nikolaj Szeps-Znaider og senest Asbjørn Nørgaard, med hvem han deler scenen i aften.

Marcus har allerede fundet sig godt til rette i det københavnske musikmiljø, blandt andet som freelancer i byens professionelle orkestre, solist og kammermusiker ved kirkekoncerter og som eftertragtet violinlærer. Til dagligt underviser han i violin og kammermusik på Det Danske Suzukiinstitut, der også har til huse i det tidligere radiohus på Rosenørns Allé.

Marcus spiller i øjeblikket på DKDM's Stradivarius fra 1716.

VELKOMMEN TIL MIN DEBUTKONCERT

Jeg har glædet mig helt utrolig meget til at spille for jer i aften – i denne sal, med denne violin og med de venner og kolleger, jeg har med mig på scenen. Ti år er gået siden jeg begyndte på DKDM, og i den tid har jeg lært og oplevet meget. Jeg er selvfølgelig blevet en bedre og mere erfaren violinist, men med tiden har jeg også fundet frem til, hvorfor jeg i sin tid valgte denne vej i livet – på grund af musikken. Det er musikken, der driver mig, fascinerer mig, inspirerer mig og motiverer mig, og jeg føler mig heldig at have violinen som stemme til at kunne viderebringe til andre min kærlighed til musikken.

På aftenens program er tre mesterværker, hvori violinen af gode grunde spiller en vigtig rolle, men som alle tre er valgt ikke ud fra deres instrumentale besætning, men for deres musikalske indhold. Mine forberedelser til denne koncert har været motiveret af min kærlighed til disse værker, og i aften håber jeg, at I til tider vil lytte "igennem" violinen og nyde Nielsens kreative idéer, Brahms' arkitektoniske linjer og Mozarts overjordiske toner lige så meget, som jeg selv gør.

Rigtig god fornøjelse.

TAK TIL

mine forældre, der tidligt fornemmede musikken rumstere i mig og startede mig til violintimer i en alder af fem, og som har støttet mig lige siden,
Diane Egli, min violinlærer igennem ti år i Californien, som forhåbentligt ser med på live stream i aften fra Los Gatos,
Morten Ryelund og **Serguei Azizian**, der hver tog mig under deres vinge, og af alle mine lærere har haft størst andel i at gøre mig til den violinist og musiker, jeg er i dag,
DKDM og **Tim Frederiksen**, for alle de muligheder, der er blevet givet mig igennem årene, ikke mindst for lån af konservatoriets Stradivarius,
Asbjørn Nørgaard, min seneste lærer og fantastisk medsolist i aften,
strygekvarteret RESONANS, for godt venskab og gode stunder,
aftenens kammerorkester, der har været så gavmilde med deres tid og musikalitet,
familierne Emtoft/Mukherjee, hvis kærlighed til vores døtre har muliggjort aftenens koncert med døgnvis af børnepasning,
og **min elskede Cecilie**, som hjælper mig til altid at drømme større og stræbe efter mere, end hvad jeg selv har evnen til at forestille mig.

OM MUSIKKEN

C. NIELSEN: PRÆLUDIUM OG TEMA MED VARIATIONER

Jeg er stor beundrer af Carl Nielsen og hans musik, og jeg er derfor glad for i aften at kunne præsentere det mindre kendte værk, **Præludium og tema med variationer**, som er det ene af to værker for soloviolin, som Nielsen komponerede i 1920'erne. Det er et enestående godt værk, der forener de to kontrasterende sider af den modne Niensens kompositoriske virke – det moderne tonesprog og den folkelige sang. Og så lader Nielsen (til mit store held) værket udfolde sig på sin instrumentale hjemmebane: violinen. Nielsen var selv violinist i Det Kongelige Kapel og fik senere i livet den ungariske violinvirtuos Emil Telmányi til svigersøn, som uropførte opus 48 i 1923 og til hvem, værket er tilegnet.

Formen for værket låner Nielsen fra sidste sats i sin blæserkvintet, komponeret året forinden – et fantasierende præludium, et enkelt tema efterfulgt af en række karakterfyldte variationer og en triumferende reprise af temaet som afslutning. Præludiet er et pragteksempel af den modne Carl Niensens udskejelser. Fuldstændigt frigjort for toneart og taktart fabulerer violinen over den ene idé efter den anden; og dog er musikken aldrig atonal, som med andre sene Nielsen værker. Temaet står i skærende kontrast til det improviserede forspil – en original melodi i form af en strofisk sang. I modsætning til blæserkvintettens “Min Jesus, lad mit hjerte få”, findes opus 48 temaet ikke som salme eller højskolesang, men melodien enkle rytme og sangbare fraser synes at efterspørge en tekst at synge den på. Jo, temaet lyder som noget ud af den danske sangskat (Nielsen bidrog til og var redaktør på første udgave af Folkehøjskolens Melodibog i 1922), men det klinger samtidigt umiskendeligt af Nielsen, med overraskende skift imellem dur og mol og med klangen af hans signaturinterval, den lunefulde lille tert. Variationerne er en kompositorisk tour de force af Nielsen – otte karakterstykker med hver deres særegne udtryk, der utroligt nok alle (på nær den sidste) følger temaets frasing og harmonik til punkt(ering) og prikke. Og med sit indgående kendskab til violinens tekniske muligheder, forstærker han disse karakterer med masser af dobbeltgreb, flageoletter og venstrehåndspizzicato – nogle af teknikkerne er jeg ikke stødt på i andre værker end dette!

Det har været en fantastisk rejse at lære dette værk at kende – en rejse, der i slutningen af måneden afsluttes med en indspilning af værket med ønsket om, at flere vil opdage det og blive lige så betaget af det som mig.

J. BRAHMS: STRYGEKVARTET NR. 1 I C-MOL

Som komponist går Johannes Brahms helt anderledes til værks end nogle af sine jævnaldrende. Hvor Dvořák og Tjajkovskij maler med store svulstige melodier, sidder Brahms i stedet og leger med byggeklodser – han konstruerer sine monumentale sats-er af små musikalske motiver som en arkitekt, der bygger katedraler af enkle materialer som sten, træ og glas.

Brahms' **strygekvartet i c-mol**, den første af blot tre, er den tyske komponist i en nøddeskal – minimalistisk i sit udgangspunkt og højromantisk i sit udtryk. Igennem en halv times musik præsenteres man ikke for én eneste melodi i gængs forstand, og alligevel savner man dem ikke på den vilde musikalske rejse, der strækker sig fra førstesatsens pulserende ottendedele til finalens sidste akkord. De tematiske motiver, man i stedet bespises med, er ofte kun få toner lange (ja, nogle gange er de ikke mere end en genkendelig rytme eller interval), men dem koger Brahms suppe på og serverer et værk i fire sats, der i sit omfang minder mere om en symfoni end noget andet.

Brahms må have været særdeles tilfreds med denne strygekvartet, hvor han uden at gøre oprør mod traditionerne alligevel formår at forny genren. Han udforsker nye udtryksmuligheder igennem sit særegne rytmiske sprog, hvor polyrytmer og hemioler skaber illusionen af skiftende taktarter, og pauser (eller manglen på toner) får aktiv musikalsk betydning, som umalede pletter på en billedkunstners lærred. Og tredjesatsen opfatter jeg som et nybrud inden for genren – den joviale menuet/trio (og sidenhen scherzo) form er forvandlet til en kolossal sats i samme dramatiske ånd som de c-mollede ydersatser, hvilket øger værkets sammenhængskraft.

Denne strygekvartet er som et kig ind i et kalejdoskop – ved første blik mødes man altid af den smukke helhed, men vælger man at se nærmere, åbenbarer værket sig med sin kompleksitet og skarpe kontraster. Måske er det netop manglen på melodi i traditionel forstand, der gør Brahms' musik så spændende og udtryksfuld.

W.A. MOZART: SINFONIA CONCERTANTE

Som med Nielsens opus 48 er det igen krydsningen af stilarter, der ophøjer Mozarts **Sinfonia concertante for violin og bratsch** til et sandt mesterværk. Mozart har komponeret for alle mulige besætninger til alle tænkelige lejligheder, men uanset om der er tale om en klaversonate eller en hornkoncert, er der i hans musik altid et skær af opera – musikalsk teater fyldt med kærlighedserklæringer, skænderier, narrestreger og jubel. Og med to solister i stedet for én bliver Sinfonia concertante en slags hybrid mellem instrumentalkoncert og opera, hvori Mozarts talent for teatralisk magi har godt med plads til at udfolde sig.

Violinen og bratschen er som en sopran og en tenor, der enten skiftes til at sige deres mening, taler i munden på hinanden eller synger sammen i skøn harmoni. Og som i opera lader Mozart ofte den ene gentage den andens ytring, så man ikke blot får forskellen på instrumenterne at høre, men også solisternes forskellige personligheder og musikalske idiolekter. Formatet smitter også af på Mozarts melodiske idéer til værket – i første sats klinger musikken flere gange mistænkeligt meget af opera.

Værket er som Mozarts andre instrumentalkoncerter i tre satser – en storslået første-sats, en lyrisk andensats og en tredjesats med fart over feltet. De er alle tre lige gode om at bære værket (hvilket ikke altid er tilfældet med koncerter!), men særligt andensatsen gør stort indtryk på mig. Jo, man kan dissekere den og begrunde satsens kvalitet med valget af toneart, udformningen af temaet og brugen af dissonanser, eller man kan pakke analysen væk og bare konstatere, at der må være noget guddommeligt på spil. Når jeg hører eller spiller den, bliver jeg i tvivl om Mozart nogensinde har skrevet bedre toner.

MEDVIRKENDE

Asbjørn Nørgaard (født 1984) er en af sin generations førende klassiske danske musikere og har i årenes løb markeret sig både som solist, kammermusiker og orkestermusiker. Han er bratschist i Den Danske Strygekvartet, som er et internationalt prisvindende ensemble, og han har siddet som solobratsch i bl.a. Copenhagen Phil, Det Kongelige Kapel og DR Symfoniorkesteret. Asbjørn er uddannet på DKDM, Edsbergs Musikinstitut i Stockholm og Hochschule für Musik Hanns Eisler Berlin. Han er tilknyttet DKDM som lærer i bratsch og kammermusik, og har været Marcus' hovedfagslærer siden 2022.

Strygekvartetten RESONANS består af violinisterne (og ægteparret) Marcus Mukherjee og Cecilie Emtoft, bratschist Guðbjartur Hákonarson og cellist Rasmus Støier Andersen. Marcus, Cecilie og Rasmus, der alle er fhv. gruppeledere i DUEN, Det Danske Ungdomsensemble, havde i mange år været enige om at ville etablere en strygekvartet, og dette blev endelig en realitet i 2019. Coronakrisen førte til nogle kreative år som nyopstartet kvartet, bl.a. med deltagelse i coronaprojektet Baggaardskunst og et samarbejde med Astrid Elbo, solodanser ved Den Kongelige Ballet. Post-corona markerede RESONANS sig for alvor på den danske kammermusikscene med deltagelse i P2's kammermusikkonkurrence 2023, nu med Guðbjartur som fast medlem.

Aftenens kammerorkester består af Marcus' venner og kolleger, de fleste af hvem han kender fra DKDM. Mange er også gamle bekendte fra DUEN, Det Danske Ungdomsensemble. Orkestret ledes af Marcus selv med violin i hånd.

Violin

Cecilie Emtoft
Amalie Kjældgaard Kristensen
Clara Glasdam
Cassandra Andrea Juul
Emma Garðarsdóttir
Gustav Ranum
Anne Skærbæk
Freja Julie Rasch Eskildsen
Astrid Øland

Bratsch

Guðbjartur Hákonarson
Þórhildur Magnúsdóttir
Josefine Weber Hansen
Line Simone Fafner
Kirsten Wilbrandt Kjær
Rasmine Olivia de Place Rømer
Daniel Tølbøll Mortensen

Cello

Rasmus Støier Andersen
Theodor Lyngstad
Oskar Friis-Hansen

Kontrabas

Lars-Bo Hermansen
Morten Mandel

Obo

Maria Lundbak
Christian Andreas Skovlund

Horn

Julie Solevad
Timothy Jensen

PROGRAM

CARL NIELSEN (1865-1931)

Præludium og tema med variationer for soloviolin, opus 48

JOHANNES BRAHMS (1833-1897)

Strygekvartet nr. 1 i c-mol, opus 51/1

Allegro

Romanze. Poco adagio

Allegretto molto moderato e comodo

Allegro

Strygekvartetten RESONANS: Marcus Mukherjee og Cecilie Emtoft, violin, Guðbjartur Hákonarson, bratsch, og Rasmus Støier Andersen, cello

PAUSE (20 MINUTTER)

WOLFGANG AMADEUS MOZART (1756-1791)

Sinfonia concertante i Es-dur for violin, bratsch og orkester, K. 364

Allegro maestoso

Andante

Presto

Marcus Mukherjee, violin
Asbjørn Nørgaard, bratsch
Kammerorkester under ledelse af Marcus Mukherjee
